

Sprawozdanie stenograficzne

z rozpraw

galicyjskiego Sejmu krajowego.

2. posiedzenie 6. sesyi 3. peryodu Sejmu krajowego

z dnia 7. kwietnia 1875.

Treść: Usprawiedliwienie nieobecności przez posła Kraińskiego. — Pismo Prezydium Namiestnictwa zawiadające o postanowieniu Najwyższem w przedmiocie uchwalonej przez Sejm zmiany w regulaminie co do interpelacji do komisarza rządowego wystosowanych. — Udzielenie urlopów pp. Jauowi hr. Tarnowskiemu i Węzykowi. — Wniosek p. Erazma Wolańskiego w przedmiocie taryf zbożowych na kolejach galicyjskich. — Wybór komisji. — Wybór komisji budżetowej, drogowej, prawniczej, administracyjnej i kultury krajowej. — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie domu położnic we Lwowie. — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie przyznania inżynierom okręgowym cechy stałych urzędników krajowych. — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia na pobór opłaty od gorących napojów dla gminy miasta Strzyżowa. — Drugie i trzecie czytanie tegoż sprawozdania.

Początek posiedzenia o godzinie 11. minut 20 rano.

Posłów obecnych 110.

Przewodniczący: J. E. hr. Alfred Potocki, Marszałek krajowy.

Sekretarze: pp. Abrahamowicz, Józef Badeni, Józef Jasiński, ks. Zakliński.

Ze strony rządu: J. W. Oswald Bartmański, c. k. Wice-prezydent Namiestnictwa.

J. E. hr. Marszałek. Ponieważ jest dostateczna liczba pp. posłów skonstatowana, więc zagajam posiedzenie. Protokół wczorajszego posiedzenia złożony jest w myśl §. 25. regulaminu w biurze sejmowem do przejrzenia.

P. Kraiński usprawiedliwia nieobecność swą słabością.

Od c. k. Namiestnictwa otrzymałem zawiadomienie względem uchwały o zmianie postanowień regulaminu, które p. sekretarz odczyta.

Sekretarz p. Abrahamowicz (czyta).

Wasza Ekszellencko!

Jego ces. kr. Apostolska Mość raczył Najwyższem postanowieniem z d. 1. b. m. postanowić, iż uchwalona na posiedzeniu sejmowem z d. 13. Października r. z. zmiana §. 79. regulaminu dla Sejmu krajowego, o ile takowa dotyczy interpelacji wystosowanych do c. k. Namiestnika, nie może wejść w wykonanie, ponieważ postanowienia co do traktowania takich interpelacji, jako sięgające po za we-

wewnętrzny zakres działania Sejmu krajowego w ogóle tylko w drodze ustawodawczej mogą przyjsć do skutku, z której to przyczyny prowizorycznie obowiązujące postanowienia § 79 regulaminu czynności galicyjskiego Sejmu krajowego nie mogą być zmienione jednostronną uchwałą sejmową.

Mam zaszczyt zawiadomić o tem Waszą Ekscelencyę w skutek reskryptu p. Ministra spraw wewnętrznych z dnia 3. b. m. l. 1328/M. J. upraszając, by Wasza Ekscelencya to najwyższe postanowienie zechciał podać do wiadomości Wys. Sejmu.

Przy tej sposobności racz przyjąć Wasza Ekscelencyo zapewnienie o mojem wysokiem poważaniu.

J. E. hr. Marszałek. Wysoka Izba raczy przyjąć to do wiadomości. Są tutaj dwa pisma o urlopy.

Sekretarz p. Abrahamowicz (czyta).

Jaśnie Wielmożny Marszałku!

Z powodu ważnych prywatnych moich interesów, które mnie zmuszają wyjechać na czas jakiś do Węgier, upraszam Waszą Ekscelencyę o udzielenie mi sześciotygodniowego urlopu jako posłowi na Sejm krajowy.

Racz Jaśnie Wielmożny Marszałku przyjąć wyraz mego poważania i wysokiego szacunku

Jan Tarnowski
poseł Mielecki.

Chorzeliów 4. Kwietnia 1875.

J. E. hr. Marszałek: Kto się zgadza na udzielenie urlopu, zechce rękę podnieść (większość). Urlop udzielony.

Sekretarz p. Abrahamowicz (czyta):

Ekscelencyo!

Ponieważ jestem słaby i w kuracyi, upraszam Waszą Ekscelencyę o łaskawe wyjednanie mi urlopu u Wysokiego Sejmu na trzy tygodnie począwszy od 6. Kwietnia 1875. Jak tylko pozwoli mi zdrowie, nie omieszkam jeszcze przed upływem urlopu pospieszyć na Sejm do Lwowa.

Z głębokiem uszanowaniem

Leonard Wężyk

Paszkówka 6. Kwietnia 1875.

J. F. hr. Marszałek: Kto jest za udzieleniem urlopu, zechce rękę podnieść (większość). Urlop udzielony.

Jest jeden wniosek do odczytania.

Sekretarz p. Abrahamowicz (czyta):

Wniosek.

Zważywszy, że w chwili kiedy nasz kraj z radością wita dokończenie kolei żelaznych, taryfy kolei żelaznych szkodliwie na interes kraju oddziaływają;

Zważywszy że koleje żelazne galicyjskie, właściwie kolej Karola Ludwika w tych czasach ustanowiła podwójną taryfę zbożową tańszą dla Wrocławia i Szczecina, droższą dla wewnętrznego przewozu, według której n. p. z Podwoleńskich do Wrocławia 105 za mil od centnara opłaca się 74 ent., z Jarosławia do Wrocławia 64 mil, od jednego centnara opłaca się 66 ent. a zatem za 41 mil odległości kosztuje tylko o 8 ct. mniej;

zważywszy, że zaprowadzenie taryfy jak ją zwią diferencyonalną na nasze rolnictwo, handel, przemysł (młyny parowe) najniekorzystniej oddziaływać musi;

zważywszy, że przez tak drogi transport zboża naszego, rolnictwu naszemu grozi wielkie niebezpieczeństwo nawet i upadek formalny, jeżeliby projektowana fuzya kolei Dniestrzańskiej i Albrechta z koleją Karola Ludwika przyszła do skutku albowiem wtenczas nie byłoby konkurencyi dla kolei Karola Ludwika a tem samem monopol transportu w jej jedynem spoczywałby ręku;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, by we właściwej drodze postarał się o uregulowanie kosztów transportu w ten sposób, ażeby produkcyja krajowa mogła wytrzymać konkurencyę zagraniczną.

Lwów 7. Kwietnia 1875.

E. Wolański wnioskodawca, Eustachy Rylski, Emil Torosiewicz, Szeptycki, Weissmann, Polanowski, A. Głogowski, Czartoryski, Czajkowski, Waygart, Czerkawski, Słonecki, Cywiński, Koziobrodzki, Skrzyński.

(Po przeczytaniu). Popierających jest 13.

J. E. hr. Marszałek: Wniosek ten nie jest dostatecznie poparty, poddam go więc do porparcia.

Kto popiera ten wniosek, zechce rękę podnieść (dostateczna liczba). Wniosek poparty, będzie więc podług regulaminu traktowany.

Są petycyje do odczytania.

Sekretarz p. Abrahamowicz (czyta).

L. p. 1. 25. Krosno Wydział powiatowy przez posła Józefa Jasińskiego o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów budowy mostu na Wisłoku pod Krosnem.

2. Garbaczewski Jan nauczyciel w Tarnopolu przez posła Antoniewicza o udzielenie alimentacji lub zapomogi.

3. Komitet dla niesienia pomocy ubogim uczniom na wszechnicy Wiedeńskiej przez posła Dunajewskiego o zapomogę.

4. Wisłocki Emii literat przez posła Waygarta o subwencję na cele literackie.

Do petycji Nr. 1.

P. Józef Jasiński. Proszę o głos.

J. E. hr. Marszałek. P. Jasiński ma głos.

P. J. Jasiński. Proszę o odesłanie tej petycji do wybrać się mającej komisji budżetowej.

J. E. hr. Marszałek. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść (większość).

Będzie odesłana do komisji budżetowej.

Inne dopiero co odczytane petycje będą odesłane także do komisji budżetowej.

Przystąpimy do porządku dziennego.

Na pierwszym miejscu jest wybór komisji budżetowej.

Czy panowie żądają kilka minut przerwy, aby się naradzić?

Głosy. Nie.

J. E. hr. Marszałek. Na skrutatorów zapraszam p. Antoniewicza, Breuera, Czajkowskiego, Dąbrowskiego, Fruchtmana, Gniewosza, Hoszarda, Apolinarego Jaworskiego, Kobyłarza, ks. Krasickiego, Szczepańskiego, Torosiewicza i Erazma Wolańskiego.

Sekretarz Józef Badeni. (Czyta spis posłów, posłowie oddają kartki).

J. E. hr. Marszałek: Proszę pp. skrutatorów jeszcze się zatrzymać, albowiem przystąpimy do drugiego wyboru.

Z porządku dziennego następuje wybór komisji drogowej z 9. członków złożonej. Na skrutatorów zapraszam pp.:

Biłousa, Drozda, Madejskiego, Pietruskiego, Popiela, Mikołaja Wolańskiego, Zawadowskiego. Zuckra i ks. Fortunę.

P. Sekretarz zechce odczytać jeszcze raz pp. skrutatorów do komisji drogowej, bo może wszyscy nie słyszeli.

Sekretarz p. Jasiński. (Czyta powtórnie nazwiska skrutatorów).

Sekretarz Józef hr. Badeni. (Czyta spis posłów, posłowie oddają kartki).

J. E. hr. Marszałek. Zawieszam posiedzenie na 15 minut.

(Po przerwie).

Sprawozdawca p. Antoniewicz. Rezultat głosowania do komisji budżetowej jest śludujuczij: Holosowało 93, absolutna bolsziś 47.

P. Wład. hr. Badeni. Prosimy po polsku, językiem urzędowym Sejmu jest język polski, więc sprawozdawca po polsku mówić powinien.

Sprawozd. P. Antoniewicz. Wybrani zostali pp. Baum, Chrzanowski, Czerkawski, Hausner, Jamiński, Skrzyński, Weigel, Wodzicki, Kaczała, Kaszewko, Zyblikiewicz, Zucker i Szaszkiwicz.

J. E. hr. Marszałek. Teraz następuje rezultat głosowania do komisji drogowej. Sprawozdawcą jest p. Madejski.

Sprawozd. p. Madejski. Głosujących było 97, absolutna większość 49. Otrzymali na to głosów pp.: Jaworski Apolinary 96, Chrapek 95, Michalski 87, Gross 67, Hoppen 79, Krzczunowicz 76, Lisiewicz 86, Męciński 80, Erazm Wolański 55.

Wszyscy 9 są wybrani. Po nich otrzymali pp. Torosiewicz 45, Waygart 29, Baum 14. Reszta głosów roztrzelona.

J. E. hr. Marszałek. Przystąpimy do wyboru komisji prawniczej, złożonej z 9. członków.

Do skrutynium zapraszam pp. posłów, których imiona p. sekretarz odczyta.

Sekretarz p. Jasiński. Skrutatorowie do komisji prawniczej są następujący pp.: Bodnar, Golejewski, Janowski, Jędrzejewski, Kocko, Podlewski, Siwiec, Wajgart, Włodek.

Sekretarz p. ks. Zakliński. (czyta spis posłów posłowie oddają kartki).

(Po przeczytaniu).

J. E. hr. Marszałek. Panów skrutatorów proszę aby nie odchodzili, albowiem przystąpimy do wyboru komisji administracyjnej złożonej z 9. członków.

P. Szumańczowski. Proszę o głos.

J. E. hr. Marszałek. P. Szumańczowski ma głos.

P. Szumańczowski. Z powodu, że w tym roku zapewne nie będzie wybrana komisya gminna a zatem kwestye, tyżące się urzędzeń gminnych, przekazane będą komisji administracyjnej, wnoszę, aby liczbę członków tej komisji podnieść do 13.

Głosy. Do dwunastu.

P. Szumańczowski. A zatem przynajmniej do dwunastu.

J. E. hr. Marszałek. Nikt więcej głosu nie żąda. (Nikt). Przystąpimy do głosowania. Kto jest za tem, aby komisya administracyjna złożona była z 12. członków, raczy rękę podnieść. (Większość). Wniosek przyjęty. Na skrutatorów proszę następujących pp. posłów, których imiona pan sekretarz odczyta.

Sekretarz p. Jasiński. Skrutatorowie do komisji administracyjnej są następujący (czyta):

Polanowski, Władysław Badeni, Chrapek, Czerniański, Gawronek, Głogowski, Halka, Słonecki i Kulczycki.

Sekretarz ks. Zakliński (czyta spis posłów, posłowie oddają kartki).

J. E. hr. Marszałek. Upraszam, aby komisje już wybrane się ukonstytuowały i rezultat podały do wiadomości Izby.

P. hr. Wodzicki. Komisya budżetowa zbierze się w sali V.

J. E. hr. Marszałek. Przerwywam posiedzenie na minut 15.

(Po przerwie).

Jest rezultat głosowania na 9. członków komisji prawniczej.

Sprawozdawcą jest p. Podlewski.

Sprawozdawca p. Podlewski. Głosujących było 94, absolutna większość 48, jedna kartka próżna, 4 kartki dla kultury krajowej.

Z tych otrzymali pp. Kabat 88, Kowalski 88, Jasiński Józef 88, Wesołowski 88, Spławiński 88, Fruchtmann 88, Rydzowski 88, Rylski 88, Waygart 74.

Sekretarz Józef Badeni. Komisya budżetowa już się ukonstytuowała, wybrała prezesem p. Wodzickiego, wiceprezesem p. Czerkawskiego, sekretarzem p. Zuckra.

J. E. hr. Marszałek. Przystąpimy do wyboru komisji kultury krajowej, złożonej z 9. członków.

Na skrutatorów zapraszam pp. posłów, których nazwiska p. sekretarz odczyta.

Sekretarz p. Jasiński. Skrutatorowie do komisji kultury krajowej są następujący pp.:

Żołędź, Wiśniowski, Wesołowski, Szeptycki, Szaszkiewicz, Serwatowski, Sawczyński, Pawlików, Kuczkowski, Bartoszewski.)

J. E. hr. Marszałek. Jest rezultat wyboru do komisji administracyjnej.

Sprawozdawca p. Wład. hr. Badeni. Głosujących było 86. absolutna większość 44 z tych otrzymali pp.:

Grocholski 86, Dunajewski 86, Uniewosz 84, Hoszard 81, Kocylowski 86, Koziobrodzki 86, Kraiński 84, Sapieha 78, Szeptycki 82, Smarzewski 84, Węzyk 61, Zakliński 78, a zatem wszyscy są wybrani.

J. E. hr. Marszałek. Proszę teraz oddawać kartki do komisji kultury krajowej.

Sekretarz ks. Zakliński (czyta spis posłów, posłowie oddają kartki).

J. E. hr. Marszałek. Skrutynium proszę odbyć po posiedzeniu, a rezultat będzie ogłoszony na następnem posiedzeniu. Teraz przystąpimy do dalszego porządku dziennego. Następuje: Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmocie domu położnic w Lwowie. Sprawozdawca p. Serwatowski.

Ob. Al. X.

Głosy. Uwolnić od czytania.

J. E. hr. Marszałek. Jest wniosek o uwolnienie od czytania, kto jest za tem, zechce rękę podnieść (większość). Przyjęto.

Sprawozdawca p. Serwatowski. Pod względem formalnym stawiam wniosek odesłania tego przedmiotu do komisji budżetowej.

J. E. hr. Marszałek. Kto jest za odesłaniem tego przedmiotu do komisji budżetowej zechce rękę podnieść (większość). Jest przyjęte.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmocie przyznania inżynierom okręgowym cechy stałych urzędników krajowych. Sprawozdawca p. Wład. hr. Badeni.

Ob. Al. XI.

Głosy: Uwolnić od czytania.

J. Ex. hr. Marszałek: Jest wniosek uwolnienia sprawozdawcy od czytania; kto się z tem zgadza zechce rękę podnieść (większość). Jest przyjęte.

Sprawozdawca p. Wład. hr. Badeni: Stawiam wniosek, ażeby przedmiot ten odesłano do komisji budżetowej.

J. Ex. hr. Marszałek: Kto jest za odesłaniem tego przedmiotu do komisji budżetowej, zechce rękę podnieść (większość). Jest przyjęte.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia na pobór opłaty od gorących napojów dla gminy miasta Strzyżowa.

Sprawozdawca p. Skwarczyński: Co do formalnego traktowania raczy Wysoka Izba zezwolić, aby tak jak bywało w latach poprzednich sprawy podobne czysto administracyjne bez drukowania wprost przychodziły do drugiego czytania, jeżeli pochodzą od Wydziału krajowego.

J. E. hr. Marszałek: Pan poseł Badeni ma głos.

P. Wład. hr. Badeni: Prosiłbym, aby tak samo postanowiono co do spraw mytniczych.

J. E. hr. Marszałek: Jest wniosek pościa Skwarczyńskiego, aby sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwoleń na pobór dodatków gminnych przychodziły bez drukowania wprost do drugiego czytania. Kto jest za tym wnioskiem zechce rękę podnieść (większość). Jest przyjęty.

Jest dalej wniosek pościa Badeniego, aby tak samo postępowano z sprawozdaniami Wydziału krajowego co do spraw mytniczych. Kto jest za nim zechce rękę podnieść (większość). Jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Skwarczyński: (czyta):

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o prośbie gminy Strzyżowa, powiatu Rzeszowskiego o zezwolenie na pobór opłaty od słodzonych napojów spirytusowych, wprowadzanych w obręb tego miasta.

Wysoki Sejmie!

Ustawami z dnia 9. Stycznia 1873 i 5. Marca 1874 otrzymała gmina miasta Strzyżowa zezwolenie

pobierać w latach 1873, 1874 dodatek gminny od słodzonych napojów spirytusowych, wprowadzanych w obręb miasta tego, w wysokości 24 ct. od miary niż. austr.

Obecnie zanosi zwierzchność gminna z mocy uchwały Rady gminnej prośbę o zezwolenie na pobór tejże samej opłaty w latach 1875, 1876, 1877.

Zważywszy,

że stosunki gminy Strzyżowa nie zmieniły się w niczem od ostatniej uchwały wysokiego Sejmu zezwalającej na pobór rzeczonych opłat,

zważywszy, mianowicie:

że budżet gminy Strzyżowa ograniczony w wydatkach do niezbędnych potrzeb okazuje stosunkowo znaczny niedobór mimo umieszczenia w rubryce dochodów opłat od napojów spirytusowych;

zważywszy nakoniec,

że z powodu dotychczasowego poboru tych opłat przez gminę żadne zażalenia wnoszonymi nie były, a Rada powiatowa rozpatrując tę sprawę na posiedzeniu z dnia 1. Grudnia 1874 żądanie gminy za uzasadnione uznała.

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy przychylić się do prośby gminy i uchwalić załączoną ustawę, w której zastąpione są dotychczasowe miary, miarami metrycznymi wszelako bez zmiany wysokości opłat przez gminę Strzyżowa dotychczas pobieranych.

We Lwowie dnia 9. Marca 1875.

Ustawa

z dnia _____ o pozwoleniu gminie miasta Strzyżowa, powiatu Rzeszowskiego na pobór opłaty gminnej od słodzonych napojów spirytusowych wprowadzanych w obręb tego miasta.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Megó Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje:

Gminie miasta Strzyżowa, powiatu Rzeszowskiego pozwala się pobierać w latach 1875, 1876, i 1877 na pokrycie jej wydatków gminnych opłatę gminną od słodzonych napojów spirytusowych, wprowadzanych w obręb tego miasta po siedmnaście (17) centów od jednego litra.

J. E. hr. Marszałek: Rozprawa otwarta; czy żąda kto głosu (nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, przystąpimy do głosowania; kto jest za przyjęciem tej ustawy w drugim czytaniu zechce rękę podnieść (większość). Jest przyjęta.

Głosy: Prosimy o trzecie czytanie bez czytania.

J. E. hr. Marszałek: Kto jest za przystąpieniem do trzeciego czytania bez czytania, zechce rękę podnieść (większość). Jest przyjęte. Kto jest za przyjęciem tej ustawy w trzecim czytaniu, zechce rękę podnieść (większość). Ustawa przyjęta w trzecim czytaniu.

Upraszam jeszcze raz komisye, aby się zechciały ukonstytuować, albowiem dotąd jedna się tylko ukonstytuowała.

Zawiadamiam Izbę, iż ks. Leon Sapieha prosił o ósmiodniowy urlop, który mu udzieliłem.

Następne posiedzenie będzie w piątek 9. kwietnia o godzinie 11 rano. Pan sekretarz odczyta porządek dzienny:

Sekretarz p. Abrahamowicz: (czyta):

Porządek dzienny 3go posiedzenia 6 sesyi, III peryodu Sejmu galicyjskiego, które się

odbędzie dnia 9go kwietnia 1875 o godzinie 11 przed południem.

1. Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego zawierającego 15 wniosków w przedmiocie zmian w terytoryalnym podziale krajn na okręgi sądowe i polityczne.

2. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zakupu gruntu pod budowę gmachu na umieszczenie Wysokiego Sejmu i Wydziału krajowego. Sprawozdawca poseł Pietruski.

3. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie miasta Kut na pobór 75% opłaty konsumcyjnej od mięsa. Sprawozdawca poseł Skwarczyński.

4. Wybór komisji terytoryalnej i petycyjnej.

J. E. hr. Marszałek: Mam do zakomunikowania Wysokiej Izbie, iż komisya drogowa już się ukonstytuowała i wybrała przewodniczącym p. Krzczunowicza, zastępcą przewodniczącego posła Grossa, sekretarzem posła Męcińskiego.

Posiedzenie zamknięte.

Koniec posiedzenia o godzinie 1 minut 35.